

अंगणवाडी केंद्र इमारतीमध्ये शौचालयाचे बांधकाम
करणे व पिण्याच्या पाण्याची सुविधा उपलब्ध करून
देण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
महिला व बाल विकास विभाग
शासन निर्णय क्र. एबावि-२०१८/प्र.क्र.४०८/का.६
नवीन प्रशासन भवन, ३ रा मजला,
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२
दिनांक :- ०५ डिसेंबर, २०१८

संदर्भ :- (१) महिला व बाल विकास विभाग, शा.नि. क्र.एबावि-२००७/प्र.क्र.३४८/का.६
दिनांक ३० जून , २०१८
(२) महिला व बाल विकास विभाग केंद्र शासनाचे पत्र क्र.F.No.CD-१४/७/२०१७-
CD.II, दिनांक ३० डिसेंबर २०१७

प्रस्तावना :-

एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना ही केंद्र पुरस्कृत योजना असून या योजनेची सुरुवात सन १९७५ पासून महाराष्ट्र राज्यात झाली. क्रमाक्रमाने योजनेच्या प्रकल्प संख्येत वाढ होऊन राज्यातील विविध नागरी, ग्रामीण व आदिवासी क्षेत्रात प्रकल्प कार्यन्वीत करण्यात आलेले आहेत. या योजनेअंतर्गत अंगणवाडीच्या माध्यमातून बालके, गरोदर स्त्रिया व स्तनदा माता यांना ६ महत्वाच्या सेवा उदा. लसीकरण, पूर्व प्राथमिक शिक्षण, पुरक पोषण आहार, संदर्भ सेवा, आरोग्य तपासणी, १५ ते ४५ वयोगटातील स्त्रियांना आरोग्य व पोषण विषयक शिक्षण, इत्यादीचा सेवा पुरविण्यात येतात.

२. महिला व बाल विकास विभाग, शा.नि. क्र.एबावि-२००७/प्र.क्र.३४८/का.६ दिनांक ३० जून , २०१८ च्या शासन निर्णयान्वये स्वतःच्या मालकीच्या अंगणवाडी केंद्र इमारतीमध्ये शौचालयाचे बांधकाम करणे व पिण्याच्या पाण्याची सुविधा उपलब्ध करून देण्याबाबत मंजूरी देण्यात आलेली आहे. त्यानुसार स्वतःची मालकी असलेल्या ज्या अंगणवाडी केंद्रांना शौचालय सुविधा नाही अशा अंगणवाडी केंद्रांना शौचालय बांधकाम व पिण्याच्या पाण्याची सुविधा उपलब्ध करून देण्यासाठी खालीलप्रमाणे निधी केंद्र ६०% व राज्य ४०% याप्रमाणात निधी उपलब्ध करून देण्यात येणार आहे.

अ.क्र.	बाब	रक्कम	केंद्र लेखाशिर्ष ६०%	राज्य लेखाशिर्ष ४०%
१	स्वतःच्या मालकीच्या विद्यमान अंगणवाडी केंद्र इमारतीमध्ये शौचालयाचे बांधकाम करणे.	(प्रति अंगणवाडी केंद्र रुपये १२,०००/-) (रुपये बारा हजार फक्त)	२२३६२०४८	२२३६२०५७
२	पिण्याच्या पाण्याची सुविधा उपलब्ध करून देणे.	(प्रति अंगणवाडी केंद्र रुपये १०,०००/-) (रुपये दहा हजार फक्त)	२२३६२०२१	२२३६२०३९

३. केंद्र शासनाच्या महिला व बाल विकास विभागाने संदर्भाधिन दिनांक ३० डिसेंबर २०१७ च्या पत्रान्वये अंगणवाडी केंद्र इमारतीमध्ये शौचालय बांधकाम करणे व पिण्याच्या पाण्याची सुविधा उपलब्ध करून देण्यासाठी

केंद्र हिश्याचा निधी उपलब्ध करून दिलेला आहे. राज्यातील स्वतःच्या मालकीच्या अंगणवाडी मध्ये शौचालय बांधकाम करणे व पिण्याच्या पाण्याची सुविधा उपलब्ध करून देण्यास मंजूरी देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

राज्यातील स्वतःच्या मालकीच्या अंगणवाडी मध्ये केंद्र शासनाने ठरवून दिलेल्या निकषानुसार शौचालय बांधकाम करणे व पिण्याच्या पाण्याची सुविधा उपलब्ध करून देण्यास शासन मंजूरी देत आहे. अंगणवाड्यांना शौचालय बांधकाम करणे व पिण्याच्या पाण्याची सुविधा उपलब्ध करून देण्याबाबत शर्ती/अटी खालीलप्रमाणे रहातील.

- १) स्वतःच्या मालकीच्या विद्यमान अंगणवाडी केंद्र इमारतीमध्ये शौचालयाचे बांधकाम करणे. (प्रति अंगणवाडी केंद्र रुपये १२,०००/-) (रुपये बारा हजार फक्त) याप्रमाणे निधी मंजूर करण्यात यावा.
- २) पिण्याच्या पाण्याची सुविधा उपलब्ध करून देणे.(प्रति अंगणवाडी केंद्र रुपये १०,०००/-)(रुपये दहा हजार फक्त) याप्रमाणे निधी मंजूर करण्यात यावा.
- ३) शौचालयाचे बांधकाम केल्यानंतर /पिण्याच्या पाण्याची सुविधा उपलब्ध करून दिल्यानंतर त्यांचे फोटो केंद्र शासनास पाठविण्यात यावेत.
- ४) केंद्र व राज्य यांचे खर्चाचे प्रमाण ६० :४० असे राहील.
- ५) अंगणवाडी मध्ये शौचालयाचे बांधकाम करताना लहान मुलांना शौचालयाचा वापर सुलभपणे करता येईल याची खबरदारी घेऊन बांधकाम करण्यात यावे. याबाबत स्वच्छता विभागाच्या स्वच्छता कृती आराखड्यातील मार्गदर्शक सूचना विचारात घेऊन अंगणवाड्यांमध्ये शौचालयाचे बांधकाम करावे. शौचालयाचे बांधकाम करताना लहान मुलांना शौचालयाचा वापर सुलभपणे करता येईल याची खबरदारी घेण्यात यावी.
- ६) या शासन निर्णयान्वये मंजूर करण्यात आलेल्या निधीपेक्षा जास्त खर्च बांधकामासाठी येत असल्यास ग्रामपंचायतीकडून किंवा मनरेगा योजनेमधून निधी उपलब्ध करून घेण्यात यावा.
- ७) सन २०१८-१९ मध्ये २९६९ अंगणवाडी केंद्रांमध्ये पिण्याच्या पाण्याची व्यवस्था आणि ७३६५ अंगणवाडी केंद्र इमारतीमध्ये शौचालय बांधकाम करावयाचे काम हाती घ्यावयाचे आहे.
- ८) केंद्र शासनाकडून उपरोक्त कामासाठी एकवेळ निधी उपलब्ध करून देण्यात येणार आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१८१२०५१६३०२६२१३० असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(ला.रा. गुजर)

सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत :-

- १) मा. राज्यपालांचे सचिव, राजभवन, मुंबई

- २) मा. मुख्यमंत्र्यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ३) मा. विरोधी पक्ष नेता, विधानसभा/विधानपरिषद, विधानभवन, मुंबई
- ४) मा. मंत्री/राज्यमंत्री (महिला व बाल विकास), मंत्रालय, मुंबई
- ५) सर्व मा. मंत्री व राज्यमंत्री, मंत्रालय, मुंबई
- ६) मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन, मंत्रालय, मुंबई
- ७) प्रधान सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
- ८) शासनाचे सर्व अपर मुख्य सचिव / प्रधान सचिव / सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ९) अपर मुख्य सचिव (नियोजन), नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १०) अपर मुख्य सचिव, पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ११) प्रधान सचिव (वित्तीय सुधारणा), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १२) सचिव, महिला व बाल विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १३) सचिव, ग्राम विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १४) सचिव, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १५) संचालक, अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय
- १६) महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई
- १७) सर्व विभागीय आयुक्त
- १८) आयुक्त, एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना, महाराष्ट्र राज्य, नवी मुंबई
- १९) आयुक्त, महिला व बाल विकास, पुणे
- २०) सर्व जिल्हाधिकारी
- २१) सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद
- २२) सर्व विभागीय उप आयुक्त, महिला व बाल विकास विभाग
- २३) सर्व महिला व बाल विकास अधिकारी (जिल्हा परिषद)
- २४) सर्व बाल विकास प्रकल्प अधिकारी (ग्रामीण/नागरी/आदिवासी प्रकल्प)
- २५) महालेखापाल, महाराष्ट्र राज्य (लेखा व अनुज्ञेयता), मुंबई / नागपूर
- २६) महालेखापाल, महाराष्ट्र राज्य (लेखा व परिक्षा), मुंबई / नागपूर
- २७) सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
- २८) सर्व कार्यकारी अभियंता, जिल्हा परिषद बांधकाम विभाग
- २९) सर्व ग्रामपंचायत
- ३०) सर्व उपसचिव / अवर सचिव / कक्ष अधिकारी, महिला व बाल विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ३१) निवड नस्ती (का-६).